

2/95

Telewizja Polska - S.A.
Ośrodek Badania Opinii Publicznej

ul. Woronicza 17

00-999 Warszawa

tel. (48-2) 647 87 91, (48-2) 647 87 92; fax (48-22) 43 46 51

Preferencje partyjne Polaków

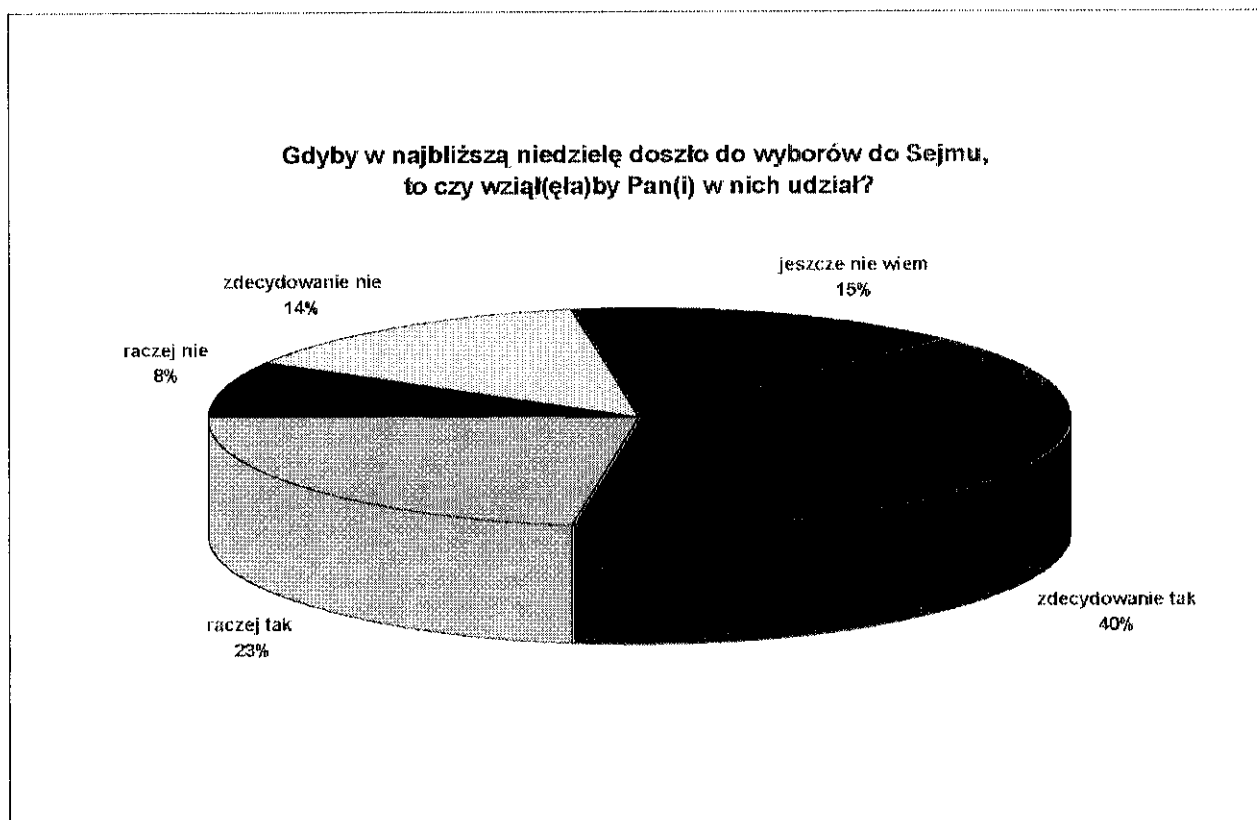
- * Gdyby w Polsce doszło do przedterminowych wyborów parlamentarnych, to wygrałyby je Polskie Stronnictwo Ludowe i Sojusz Lewicy Demokratycznej. Zdobyłyby one - wedle naszego ostatniego sondażu opinii publicznej - po 19% głosów Polaków zamierzających wziąć udział w wyborach. Chęć poparcia Unii Wolności zadeklarowało 9%, Unii Pracy - 7%, „Solidarności” - 7%, zaś BBWR - 5%. Oznaczałoby to - generalnie rzecz biorąc - odtworzenie w nowym Sejmie obecnego układu sił.
- * Wynik przyszłych wyborów może być jednak inny od wynikającego z obecnych deklaracji ankietowanych Polaków. Zależy to od ostatecznych decyzji tych wyborców, którzy jeszcze nie wiedzą, kogo poprzeć (17% ogółu osób zamierzających głosować) oraz od stopnia rozproszenia ugrupowań centrowych i prawicowych znajdujących się dziś poza parlamentem. Ich zwolennicy stanowią łącznie 15% badanych zapowiadających swój udział w wyborach.

Warszawa, styczeń 1995 roku

W grudniu, w kolejnym sondażu spytaliśmy Polaków czy wzięliby udział w nowych wyborach parlamentarnych i na kogo by w nich głosowali.¹

Udział w wyborach do Sejmu

Jaka część Polaków wzięłaby udział w takich, przedterminowych wyborach? 40% badanych uprawnionych do wybierania (w wieku od 18 lat) odpowiedziało na nasze pytanie „zdecydowanie tak”, zaś dalsze 23% - „raczej tak”. Nie zamierzało głosować 22%, wahało się 16%.

N = 974

¹ Próba losowa mieszkańców kraju od 16 roku życia. Między 9 a 13 grudnia 1994 roku zrealizowano 1035 wywiadów. (w tym 974 wywiady z osobami od 18 roku życia). Błąd statystyczny dla takiej wielkości próby nie przekracza +/-3% przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

Jak pokazuje tabela, w ciągu ostatnich kilku miesięcy odsetki badanych deklarujących udział w wyborach nie uległy większym zmianom. Zmalała natomiast liczba ankietowanych, którzy nie zamierzają głosować. Jednocześnie wzrósł procent osób wahających się, odpowiadających na nasze pytanie „jeszcze nie wiem”.

Analizując zestawione dane trzeba pamiętać, rzeczywisty procent głosujących jest na ogół niższy od sumy deklaracji „zdecydowanie tak” i „raczej tak” składanych przez ludzi ankietowanych, a zarazem nieco wyższy od odsetka osób jednoznacznie zdecydowanych. W oparciu o nasze grudniowe dane można ostrożnie szacować, że w ewentualnych, nowych wyborach wzięłoby udział ok. 45-50% Polaków, o kilka punktów więcej niż jesienią 1994 roku.

Tab. Deklaracje udziału w nowych wyborach parlamentarnych (lipiec - grudzień 1994 r.)

(dane w proc.)

	lipiec	wrzesień	październik	listopad	grudzień
zdecydowanie tak	37	43	42	38	40
raczej tak	23	19	22	23	23
raczej nie	10	10	9	10	8
zdecydowanie nie	20	16	18	18	14
jeszcze nie wiem	20	12	9	11	15
N	923 a/	1002 a/	1096 a/	985 a/	974 a/

a/ badani w wieku 18 lat i więcej

Najczęściej zamierzały głosować osoby w dojrzałym wieku, lepiej wykształcone, bogatsze (z wyższymi dochodami na jedną osobę w rodzinie). Spośród różnych grup społeczno-zawodowych najchętniej poszliby do wyborów inteligenci, prywatni przedsiębiorcy, emeryci i renciści oraz rolnicy, najrzadziej - robotnicy i bezrobotni. Frekwencja w wielkich miastach byłaby prawdopodobnie niższa niż poza nimi.

Absencji poza niskim wykształceniem, niewielkimi dochodami i młodością sprzyja też przekonanie, że sprawy w kraju zmierzają w złym kierunku.

Preferencje wyborcze Polaków

Ci ankietowani, którzy zadeklarowali chęć uczestnictwa w wyborach otrzymali kartę zawierającą listę największych partii i organizacji politycznych. Następnie poproszono ich, aby wybrali z tej listy ugrupowanie, które poprą. Okazało się, że gdyby w Polsce doszło do przedterminowych wyborów parlamentarnych, to wygrałyby je Polskie Stronnictwo Ludowe i Sojusz Lewicy Demokratycznej. Zdobyłyby one po 19% głosów Polaków zamierzających wziąć udział w wyborach. Chęć poparcia Unii Wolności zadeklarowało 9%, Unii Pracy - 7%, „Solidarności” -7%. Poza nimi pięcioprocentowy próg wyznaczony przez obowiązującą ordynację wyborczą przekroczył tylko BBWR (5%).

Tego progu nie osiągnęły Konfederacja Polski Niepodległej, Porozumienie Ludowe, Partia „X”, Porozumienie Centrum, Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe, Unia Polityki Realnej, „Samoobrona”, Ruch dla Rzeczypospolitej. Warto zwrócić uwagę, że 17% badanych nie wiedziało, na kogo będzie głosować.

Od listopada umocniła się pozycja SLD (wzrost o 4 punkty procentowe). „Solidarność” i BBWR ponownie wróciły do „pierwszej ligi” parlamentarnej (przekraczając pięcioprocentowy próg), a wypadła z niej KPN.

Tab. Preferencje partyjne Polaków (lipiec - grudzień 1994 roku)

(dane w proc.)

Ugrupowania	VII	IX	X	XI	XII
Polskie Stronnictwo Ludowe (W. Pawlak)	19	22	24	21	19
Sojusz Lewicy Demokratycznej (A. Kwaśniewski)	24	19	17	15	19
Unia Wolności (T. Mazowiecki)	11	9	11	10	9
Konfederacja Polski Niepodległej (L. Moczulski)	3	4	5	6	3
Unia Pracy (R. Bugaj)	8	7	5	5	7
Solidarność (M. Krzaklewski)	4	6	7	4	7
Bezpartyjny Blok Wspierania Reform (J. Gwiżdż)*	9	5	6	4	5
inne	7	9	8	14	13
jeszcze nie wiem	15	19	17	21	17

* do października jako lider BBWR był wymieniany Z. Religa

Co dalej z prawicą?

Jak wiadomo, wybory z 19 września 1993 r. przyniosły wyraźną porażkę ugrupowaniom centroprawicowym i prawicowym. Większość z nich znalazła się poza parlamentem. Los taki stał się udziałem ZChN, PC, UPR, PL i RdR a także „Solidarności”.

Część obserwatorów sceny politycznej zapowiadała po wyborach parlamentarnych rozpad społecznego zaplecza partii prawicowych. Przypuszczano, że wyborcy tych stronnictw mogą zasilić elektoraty silniejszych ugrupowań. Czy tak się stało? Porównując ze sobą odpowiedzi badanych na pytania kogo poparli we wrześniu 1993 roku i na kogo głosowaliby w ewentualnych nowych wyborach parlamentarnych można stwierdzić, że odsetek zwolenników opozycyjnej centroprawicy uległ zmniejszeniu o ok. 1/4. Był to przede wszystkim - jak pokazuje nasz sondaż - rezultat niechęci części elektoratu prawicy do uczestnictwa w kolejnym głosowaniu oraz odejścia grupy innych wyborców do PSL. Z drugiej strony odnotowaliśmy nieznaczny dopływ wyborców do stronnictw prawicowych od ugrupowań liberalno-demokratycznych.

W efekcie tych procesów partie prawicowe i centrowe znajdujące się poza Sejmem oraz „Solidarność” mogą dziś - wedle sondażu - liczyć łącznie na głosy 15% badanych zapowiadających swój udział w wyborach².

Gdyby Polacy zachowali się w ewentualnych, nowych wyborach tak, jak zapowiedziała to ich tysiącosobowa, losowa reprezentacja w naszym sondażu, układ sił w wyłonionym tak Sejmie byłby - generalnie rzecz biorąc - taki sam jak dziś. SLD i PSL miałyby łącznie około 2/3 mandatów a dla ich koalicji nie byłoby żadnej alternatywy.

Wynik przyszłych wyborów może być jednak inny od wynikającego z obecnych deklaracji ankietowanych Polaków. Zależy to od ostatecznych decyzji tych wyborców, którzy jeszcze nie wiedzą, kogo poprzeć (17% ogółu osób zamierzających głosować) oraz od stopnia rozproszenia ugrupowań centrowych i prawicowych znajdujących się dziś poza parlamentem.

² Do przedstawionych tu danych trzeba podchodzić z dużą ostrożnością. Problem mierzenia społecznego zaplecza partii prawicowych komplikuje bowiem słaba znajomość licznych, rozproszonych ugrupowań z tego obozu politycznego przez sporą część ich potencjalnego elektoratu. Wolno sądzić, że w rzeczywistych wyborach notowania partii prawicy byłyby nieco lepsze.

Gdyby w najbliższą niedzielę doszło do wyborów do Sejmu, to czy wzięłyby(ęłyby) Pan(i) w nich udział ?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	tak	nie	jeszcze nie wiem	
OGÓŁEM.....	62	22	15	984
PŁEĆ				
mężczyźni.....	63	24	13	466
kobiety.....	62	21	17	519
WIEK				
do 19.....	53	25	21	41
20-29.....	54	23	22	181
30-39.....	62	24	14	236
40-49.....	64	25	11	175
50-59.....	69	20	11	143
60 i więcej.....	65	19	16	209
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	61	22	17	377
miasto do 100 tys.....	66	21	13	306
miasto 101-500 tys.....	65	20	14	187
miasto pow.500 tys.....	50	33	18	115
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	58	26	16	308
zasadnicze zawodowe.....	59	24	17	284
średnie i pomaturalne.....	65	19	17	296
wyższe z niepełnym.....	79	18	3	97
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
inteligenci.....	80	17	4	53
pozostali prac. umysłowi.....	61	22	17	93
robotnicy.....	53	28	19	228
rolnicy.....	64	20	16	65
prywatni przedsiębiorcy.....	72	24	4	36
emeryci i renciści.....	65	20	14	303
gospodynie domowe.....	56	20	24	47
uczniowie i studenci.....	64	17	19	37
bezrobotni.....	57	27	17	69
inni.....	72	20	8	52
ŚREDNI DOCHÓD NA OSOBE				
do 1 mln.....	58	25	17	257
1- 1,5 mln.....	56	25	18	210
1,5 - 2 mln.....	66	21	14	194
2 - 3 mln.....	67	20	13	186
3 mln i więcej.....	75	16	9	101
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	77	16	8	175
centrolewicowe.....	72	20	8	105
centroprawicowe.....	72	17	10	79
prawicowe.....	70	18	12	154
trudno powiedzieć.....	50	28	22	469
KIERUNEK ZMIAN W KRAJU				
dobry.....	72	18	10	251
zły.....	59	25	16	600
trudno powiedzieć.....	58	21	22	133